

Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A164 Groenpootruiter² *Tringa nebularia*, niet-broedvogel (Versie oktober 2024)

Deze bouwsteen richt zich op de Groenpootruiter in de hoedanigheid van niet-broedvogel. Groenpootruiters broeden in nagenoeg geheel noordelijk Eurazië en zijn in Nederland vooral doortrekker, waarbij de hoogste aantallen aanwezig zijn tijdens de najaarstrek. De in Nederland doortrekkende vogels maken deel uit van de Oost-Atlantische flyway-populatie. Deze vogels overwinteren zowel langs de kusten als in zoetwatergebieden van West-Afrika en de Sahel. Groenpootruiters concentreren zich tijdens de najaars- en voorjaarstrek in Nederland voornamelijk in intergetijdengebieden, een kleiner aantal maakt gebruik van diverse binnenlandse wetlands, met name langs de grote rivieren. In Nederland overwinteren slechts enkele exemplaren, voornamelijk in de Delta. In de getijdengebieden zoekt deze soort zijn voedsel op drooggevallen platen, vaak in de omgeving van ondiepe geulen, plasjes en prielen. In het binnenland foerageren ze meestal op slijkige oevers of in ondiep water, langs en in rivieren en plassen, sloten, vennen en opgespoten terreinen. Het voedsel van de groenpootruiter vertoont grote verscheidenheid. In intergetijdengebieden eet de soort visjes (veelal grondels), garnalen, kleine krabben of wormen. In het binnenland voedt hij zich met visjes, wormen, kikkers en salamanders en hun larven. In het intergetijdengebied variëren hoogwatervluchtplaatsen van schaars begroeide kwelders, randen van plassen en inlagen en binnendijkse graslanden. In Nederland verblijft gedurende de trekperiode 3-5% van de flyway-populatie

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerende landelijke doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.210 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	2.210 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorgestelde nieuwe landelijke doel 2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 1.600 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	1.600 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	1.600 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	1.700 vogels (seizoensgemiddelde)

Voorstel voor regionale opgave

Het aantal vogels per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de

¹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

² Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als niet-broedvogel.

³ Het vigerende landelijke doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴ De som van maandelijkse schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Groenpootruiter als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is (het verschil tussen de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) en de gewenste populatieomvang in 2050), is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Omdat de Groenpootruiter hoofdzakelijk in de rijkswateren voorkomt (94%), ligt hier de grootste regionale opgave.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Groenpootruiter als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk. hvp = hoogwatervluchtplaats.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	1.600	94%	matige afname	1.600
Zeeland	40	2%	matige afname	eventuele foerageerlocaties en hvp's behouden
Noord-Brabant	14	1%	onzeker	
Zuid-Holland	11	1%	onzeker	
Overige regio's	35	elk <1%	-	
Landelijk	1.700	100%	matige afname	1.600

Prioritering

De Groenpootruiter bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

⁵ Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Groenpootruiter als niet-broedvogel wordt als ‘gunstig’ beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

Het verspreidingsgebied van de Groenpootruiter in Nederland is in vergelijking met de periode rond 1980, ten tijde van het vaststellen van de Vogelrichtlijn, min of meer gelijk gebleven. Wel worden de laatste seizoenen meer waarnemingen gedaan in het binnenland, de verspreiding is echter niet anders. Het aspect verspreidingsgebied wordt daardoor als ‘gunstig’ beoordeeld. Hoewel de populatieomvang op lange termijn stabiel is, laat de populatie op de korte termijn een afname zien (tabel 2, figuur 1). Dit wordt vooral bepaald door de afname in de Waddenzee, waar het grootste deel van de populatie zich bevindt. In de zoute Delta lijkt het aantal zich wat te herstellen. Internationaal is het beeld wisselend, in Duitsland neemt de soort in delen van de Waddenzee af, maar is in andere delen na afname nu weer een toename zichtbaar. Ook in de Deense Waddenzee neemt het aantal toe. Hoewel het aantal in het binnenland laag is, lijken ze ook daar toe te nemen. Het aantal ligt, ondanks de recente afname nog (net) boven de Gunstige Referentiewaarde (GRW) voor de populatie (zie soortspecifieke onderbouwing hieronder, generieke uitleg box 1, figuur 1, tabel 2). In combinatie met de toename op de lange termijn wordt hierdoor het aspect populatie beoordeeld als ‘gunstig’. Hoewel de Nederlandse populatie recent afneemt, heeft de flyway-populatie een positieve trend (BirdLife Internationaal 2022). Waarom het aantal in Nederland en delen van de internationale Waddenzee afneemt is niet bekend. Omdat de flyway-populatie toeneemt, het aandeel dat in Nederland verblijft klein is, er sprake is van fluctuaties in aantallen en het aantal nog boven de GRW ligt, is het toekomstperspectief desondanks beoordeeld als ‘gunstig’. In het doelendocument (ministerie van LNV 2006) werd de SvI van de Groenpootruiter als niet-broedvogel tevens op alle aspecten als ‘gunstig’ ingeschat.

Nadere onderbouwing GRW⁶

De populatieomvang van de Groenpootruiter als niet-broedvogel ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (Directive Value, DV) betrof 1.600 vogels (gemiddeld seizoensgemiddelde 1977/78-1981/82). Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt, en dus als GRW kan dienen, wordt deze vergeleken met de Ecologisch Gunstige Referentie (EGR). De EGR voor Groenpootruiter betreft de gemiddelde populatieomvang in 1980/81-1989/90 (1.500 vogels), een periode die voor estuariene benthivoren zoals de Groenpootruiter als gunstig wordt beschouwd (zie box 1, Vogel *et al.* 2021). De EGR ligt met 1.500 vogels onder de DV van 1.600 vogels, waarmee de GRW wordt bepaald op een seizoensgemiddelde van 1.600 vogels overeenkomstig de DV.

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	1.700 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	matige afname (-4,2% per jaar)
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	stabiel
Gunstige Referentiewaarde Populatie	DV	1.600 vogels (seizoensgemiddelde)

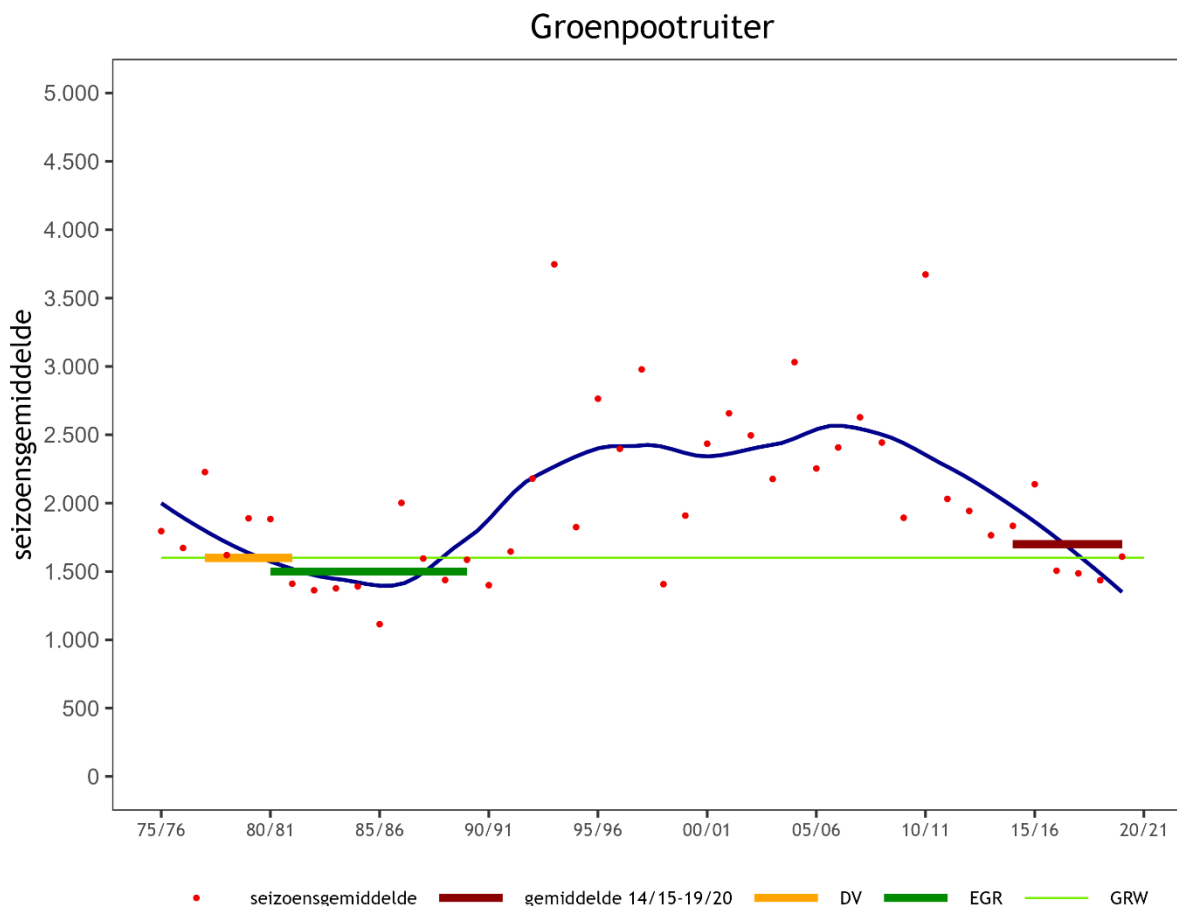
⁶ De te nemen stappen voor het bepalen van de GRW voor niet-broedvogels worden in detail toegelicht in Vogel *et al.* (2021), waarbij het stroomschema in figuur 5.5 (bepaling GRW) wordt gevolgd. Zie ook de generieke uitleg in box 1 van deze bouwsteen.

Box 1. Wat is de GRW en hoe wordt die bepaald voor niet-broedvogels

Bij de methodiek voor het bepalen van de SvI (Vogel *et al.* 2021) is het voor de beoordeling van het aspect populatie nodig om de actuele populatieomvang te vergelijken met een Gunstige Referentiewaarde (GRW, ofwel *Favourable Reference Value* (FRV)). De GRW schetst de populatieomvang in een ecologische toestand van een populatie die gunstig is en is een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde waarde. Bij de bepaling worden alleen ornithologisch-ecologische aspecten betrokken. De GRW voor de populatiegrootte is geen doel op zich maar wel een belangrijke pijler voor de bepaling van de vitaliteit van de populatie. Voor een gunstige SvI moeten echter ook andere aspecten (verspreidingsgebied, leefgebied en toekomstperspectief) op orde zijn. Bij het bepalen van de GRW voor de populatie worden voor niet-broedvogels de hierna beschreven uitgangspunten gehanteerd.

- De Vogelrichtlijn bepaalt dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (1980), de *Directive Value* (DV), behouden moet blijven. Om te voorkomen dat de DV sterk wordt beïnvloed door piek- of daljaren wordt een gemiddelde over 5 seizoenen aangehouden: de periode 1977/78-1981/82. Wanneer de DV aantoonbaar gunstig is, wordt de GRW gelijk gesteld aan de DV. Er zijn echter gevallen waarbij de periode rondom 1980 aantoonbaar geen gunstige periode is, bijvoorbeeld als gevolg van drukfactoren zoals waterkwaliteit en doorwerking van pesticiden.
- Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt wordt deze vergeleken met de *Ecologisch Gunstige Referentie* (EGR). De EGR weerspiegelt net als bij broedvogels de gemiddelde populatieomvang in een periode waarin de ecologische omstandigheden voor de soort relatief gunstig waren. Deze gunstige referentieperiode varieert per 'voedsel-habitatgilde', soorten die overeenkomstige eisen stellen aan hun leefgebied (zie tabel 5.2 in Vogel *et al.* 2021). Wanneer de EGR op een hoger niveau dan de DV ligt, dan geldt de EGR als GRW; de DV zal dan een ongunstige of minder gunstige situatie weerspiegelen. Als GRW geldt dus de DV *tenzij* de EGR hoger is.
- Wanneer de GRW wordt gebaseerd op een EGR die beïnvloed is door een ontwikkeling vóór de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn die het leefgebied van een soort onomkeerbaar heeft verkleind, dan is de GRW naar beneden bijgesteld. Daarvan is sprake bij enkele soorten die in belangrijke mate gebruik maken van het Zuidwestelijke Deltagebied. Door de Deltawerken is foerageergebied definitief verloren gegaan en per relevante soort is dit in mindering gebracht op de GRW.
- In sommige gevallen kan de EGR niet worden bepaald, bijvoorbeeld omdat de soort sterk toeneemt (>1% per jaar). Dit is o.a. het geval bij soorten die zich recent gevestigd hebben. Dan is de GRW bepaald op het gemiddelde van de periode 2014/15-2019/20.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de ‘Gunstige Referentiewaarde’ (GRW) voor de populatie van de Groenpootruiter als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven is het globale populatieverloop op basis van de aantallen (seizoensgemiddelde, rode punten). Dit populatieverloop is weergegeven met een donkerblauwe solide lijn. Relevante waarden, inclusief de periode waar deze betrekking op hebben, zijn aangeduid met gekleurde horizontale balkjes: Directive Value (DV, 1977/78-1981/82, oranje), Ecologisch Gunstige Referentie (EGR, donkergroen) en populatieomvang in de periode 2014/15-2019/20 (donkerrood). De GRW zelf is weergegeven als lichtgroene horizontale lijn. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar box 1 en Vogel *et al.* (2021).

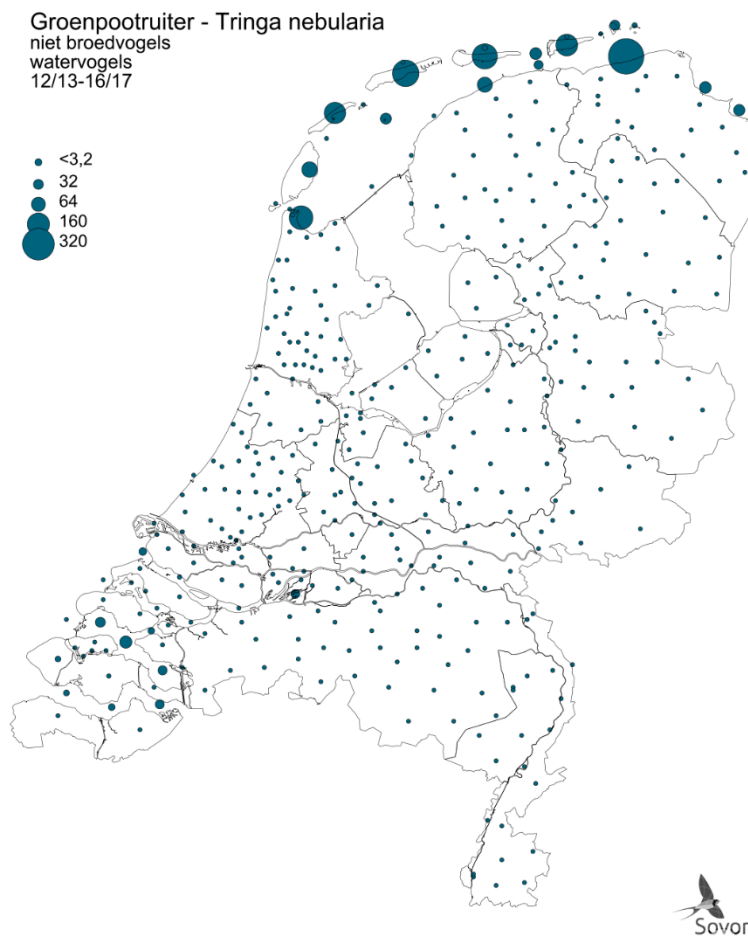
2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

De populatieomvang overeenkomstig de GSvI bedraagt 1.600 vogels (seizoensgemiddelde). Afgezet tegen het huidige aantal van 1.700 vogels (seizoensgemiddelde; 2014/15-2019/20) betekent dit dat de populatie zich in een GSvI bevindt.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De populatieomvang van de Oost-Atlantische Flyway is op de lange termijn toegenomen (van Roomen *et al.* 2022). De omvang in de Waddenzee is op de lange termijn stabiel, waarbij de aantallen wel sterk fluctueren. Na een toename eind vorige eeuw, is de afgelopen jaren op landelijk niveau sprake van een afname zij het ook met grote fluctuaties. Wat de oorzaak is van de fluctuaties is niet bekend, maar binnen de internationale Waddenzee is een verschuiving van de dichtheden zichtbaar. In delen van de Duitse Waddenzee is sprake van een afname (Nedersaksen) en in delen een toename (Sleeswijk-Holstein) en ook in het Deense deel is sprake van een toename (Hornman *et al.* 2022, Kleefstra *et al.* 2022). Mogelijk is er dus sprake van een meer naar het noorden verschuivende doortreklocatie. In de zoute Delta was de soort altijd al schaars (figuur 2), maar het aantal neemt ook daar af, al lijken de aantallen zich recent iets te herstellen (Arts & Meininger 2022).

Figuur 2. Verspreiding van de Groenpootruiter als niet-broedvogel in de periode 2013-2015. Per atlasblok van 5x5 km is er een schatting van het aantal vogels gegeven (Sovon 2018).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSVI van Groenpootruiter als niet-broedvogel in de weg staan. De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

Rustende en foeragerende Groenpootruiters zijn gevoelig voor verstoring (circa 250 m), dat geldt zeker voor hoogwatervluchtplaatsen en de verstoringafstand kan daar tot meer dan 1.000 m zijn (Krijgsveld *et al.* 2022). Het behouden en creëren van rust op de belangrijke foerageer- en rustgebieden (hoogwatervluchtplaatsen) is noodzakelijk om voldoende draagkracht te behouden voor de doortrekpopulatie. Dit geldt zowel voor verstoringen op de kwelders (hvp's) als op droogvallende wadplaten (foerageren) door o.a. droogvallende vaartuigen en wadlopers.

Regionale verschillen

Doordat de Groenpootruiter hoofdzakelijk in het Waddengebied en andere rijkswateren verblijft, is - behoudens deze geconcentreerde aanwezigheid - van regionale verschillen geen sprake. In zowel de Waddenzee als de Delta spelen dezelfde aspecten van mogelijke verstoringen en benodigde rust. Aannemelijk is dat dit ook geldt voor de overige gebieden in Nederland, maar door de zeer lage dichtheden is dit daar minder zichtbaar en relevant.

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

- Groenpootruiters verblijven geconcentreerd in het Waddengebied en in mindere mate de zoute Delta. Het voorkomen is hiermee sterk gebonden aan de Natura 2000-gebieden (m.n. Waddenzee) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het behouden van de geschiktheid van deze Natura 2000-

gebieden als foerageer- en rustgebied, is door deze concentratie essentieel voor het behoud van de soort. Hoewel het aantal in het binnenland licht toeneemt, is het absolute aantal nog laag. Ook hier verblijven de meeste Groenpootruiters in Natura 2000-gebieden (rijkswateren). Hier profiteert de soort mogelijk van natuurontwikkeling in het rivierengebied, waarbij meer slikkige oevers ontstaan.

- Het project 'Wij & Wadvogels' is een lopend samenwerkingsverband tussen verschillende natuurbeschermings-, onderzoeks- en terreinbeherende organisaties dat gericht is op aanleg en verbetering van broed- en foerageerlocaties voor vogels in het Waddengebied, het vergroten van bewustwording bij recreanten om verstoring te voorkomen en het vergaren van kennis over de effectiviteit van beschermingsmaatregelen. Voor in Nederland doortrekkende Groenpootruiters kan dit nieuwe kansen creëren in het Waddengebied door middel van het beschikbaar komen van nieuwe rust- en foerageergebieden en het beperken van verstoring door recreanten (Vogelbescherming Nederland 2018).

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

De Nederlandse doortrekpopulatie van Groenpootruiter maakt onderdeel uit van de Oost-Atlantische flyway-populatie, welke een geschatte omvang heeft van tussen de 230.000 en 360.000 vogels (1995-2018; van Roomen *et al.* 2022). Op flyway-niveau laten de aantallen op de lange termijn een toename zien en op de korte termijn een onzekere trend. Binnen de doortrekpopulatie lijkt enige verschuiving plaats te vinden, waarbij het aantal in het Nederlandse deel en een deel van de Duitse Waddenzee afneemt, terwijl andere delen van de Duitse en in de Deense Waddenzee een toename zichtbaar is (Kleefstra *et al.* 2022), waarbij een verschuiving lijkt op te treden naar het noorden. Op Europees niveau is Groenpootruiter gecategoriseerd als een soort van 'Least Concern' in de IUCN Rode Lijst (BirdLife International 2021).

Kennisleemtes

Door de fluctuaties in aantallen tussen de jaren en het relatief lage aantal dat tevens relatief kort in Nederland (m.n. de Waddenzee) verblijft, is het duiden van kennisleemten lastig. Wat de oorzaak is van de recente afname in Nederland, die op flyway-niveau minder duidelijk zichtbaar is, is niet bekend.

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2050

Op dit moment bevindt Groenpootruiter zich als niet-broedvogel in een GSvI en het toekomstperspectief is gunstig. In combinatie met de stabiele tot licht groeiende internationale trend kan behoud van de GRW voor de populatie van 1.600 vogels (seizoensgemiddelde) in 2050 als haalbaar worden beoordeeld. Gezien de matig afnemende trend van de afgelopen jaren is alertheid (via monitoring) echter geboden.

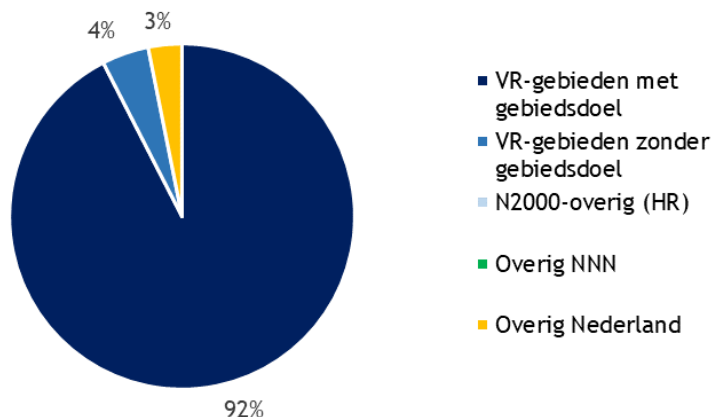
3. Advies landelijk doel

De populatieomvang bij een GSvI bedraagt 1.600 vogels (seizoensgemiddelde). De populatieomvang van 1.700 vogels (seizoensgemiddelde) die momenteel in Nederland aanwezig is, ligt hier boven. Het toekomstperspectief wordt door de afwezigheid van grote knelpunten als 'gunstig' beoordeeld. Het advies is daarom om het landelijke doel op 1.600 vogels (seizoensgemiddelde) te stellen, overeenkomstig de omvang waarbij de soort duurzaam in het leefgebied kan voortbestaan. De landelijke opgave is in de huidige situatie gerealiseerd.

IV. Regionale opgave

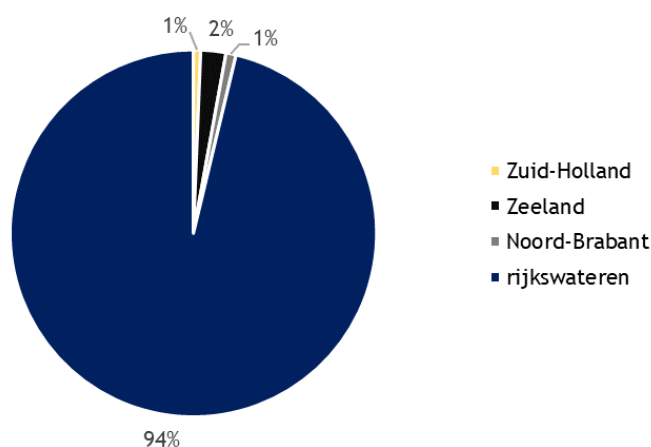
1. Actueel voorkomen

In de afgelopen zes seizoenen (2014/15-2019/20) bevond 92% van de bij ons doortrekkende Groenpootruiters zich in Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor deze soort als niet-broedvogel (figuur 3). Daarnaast bevindt zich ruim 4% in Natura 2000-gebieden zonder instandhoudingsdoel voor deze soort. Het overige aandeel van ruim 3% bevond zich in overige gebieden zonder specifieke begrenzing. Minder dan 1% komt voor in overig Natuurnetwerk Nederland (NNN), niet weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20, op basis van seizoensgemiddelde) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Groenpootruiter als niet-broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. De rijkswateren zijn met 94% verreweg de belangrijkste gebieden voor de Groenpootruiter. De rest van de populatie bevindt zich verspreid over Nederland, met iets hogere dichtheden in Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant. De andere regio's herbergen <1% van de populatie, welke niet zijn opgenomen in figuur 4.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Groenpootruiter als niet-broedvogel in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

Het belangrijkste gebied voor Groenpootruiter in Nederland is de Waddenzee en in mindere mate de zoute Delta met in totaal ruim 93% van de niet-broedvogelpopulatie (tabel 3). Ze verblijven hier met name op de kwelders van de Waddeneilanden en lokaal de vastelandskwelders (Groningen; Sovon 2022) (tabel 3).

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Groenpootruiter als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven (afgezet tegen landelijk seizoensgemiddelde). Functie(s) van het gebied: f (foerageren), s (slapen). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde. VR = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied, VR* = VR-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Groenpootruiter als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Waddenzee	VR*/HR	rw	f,s (g)	1.383	83%	1.900
Oosterschelde	VR*/HR	rw	f,s (g)	104	6%	150
Westerschelde & Saefthinge	VR*/HR	rw	f,s (g)	48	3%	90
Lauwersmeer	VR	Gr	f,s (g)	11	1%	-
Walcheren	NNN/overig	ZL	f (g)	10	1%	-
Voordelta	VR/HR	rw	f,s (g)	9	1%	-
Noordzeekustzone	VR/HR	rw	f,s (g)	8	1%	-
Biesbosch	VR/HR	NB	f,s (g)	8	<1%	-
Grevelingen	VR/HR	rw	f,s (g)	7	<1%	-
Schouwen-Duiveland	overig	ZL	f (g)	6	<1%	-

2. Advies voor regionale opgave voor 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Groenpootruiter is er geen reden om af te wijken van de verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Groenpootruiter geen aanvullende landelijke opgave is (het verschil tussen de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) en de gewenste populatieomvang in 2050), is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Het absolute zwaartepunt ligt in de Waddenzee, gevolgd door de Delta. Gezamenlijk bevindt 94% van de populatie zich in de zoute rijkswateren. Hier ligt dan ook de grootste opgave.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Groenpootruiter als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk. hvp = hoogwatervluchtplaats.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	1.600	94%	matige afname	1.600
Zeeland	40	2%	matige afname	eventuele foerageerlocaties en hvp's behouden
Noord-Brabant	14	1%	onzeker	
Zuid-Holland	11	1%	onzeker	
Overige regio's	35	elk <1%	-	
Landelijk	1.700	100%	matige afname	1.600

V. Prioritering

De Groenpootruiter bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- ARTS F. & MEININGER P. 2022. Groenpootruiter. Pp. 692-695. in: Meininger P.L. (red.). Avifauna Zeelandica. Vogels, vogelaars en vogelonderzoek in Zeeland. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- HORNMAN M., KAVELAARS M., KOFFIJBERG K., VAN WINDEN E., VAN ELS P., DE JONG A., KLEEFSTRA R., SCHOPPERS J., SLATERUS R., VAN TURNHOUT C. & SOLDAAT L. 2022. Watervogels in Nederland in 2019/2020. Sovon rapport 2022/06, RWS-rapport BM 22.03. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KLEEFSTRA R., BREGNBALLE T., FRIKKE J., GÜNTHER K., HÄLTERLEIN B., HANSEN M.B., HORNMAN M., MEYER J. & SCHEIFFARTH G. 2022. Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2019/2020. Wadden Sea Ecosystem No. 41. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany.
- VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M., JANSSEN J.A.M., KUITERS A.T., VAN WINDEN E., BOELE A., SCHMIDT A.M. & VAN VREESWIJK T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- KRIJGSVELD K.L., KLAASSEN B. & VAN DER WINDEN J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- VAN ROOMEN M., CITEGETSE G., CROWE O., DODMAN T., HAGEMELJER W., MEISE K. & SCHEKKERMAN H. (EDS.). 2022. East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogel, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- VOGEL R., FOPPEN R., VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C.A.M. & VAN ROOMEN M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VOGELBESCHERMING NEDERLAND. 2018. Wij&Wadvogels projectplan (publieksversie), Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Geraadpleegde websites

- BirdLife International. 2022. Species factsheet: *Tringa nebularia*. <http://www.birdlife.org>. Geraadpleegd op 10/06/2022.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2022. Groenpootruiter. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5480>. Geraadpleegd op 10/06/2022.